Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Zprávy a jubilea

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 14 (1969), No. 6, 290--291

Persistent URL: http://dml.cz/dmlcz/139304

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1969

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* http://project.dml.cz

DESET LET OD ZALOŽENÍ FYZIKÁLNÍ OLYMPIÁDY V ČSSR

V letošním roce slaví fyzikální olympiáda deset let svého trvání. Pro nejvyšší třídu středních škol, tj. tedy pro kat. A, začal s FO již v r. 1957 Olomoucký kraj, k němuž se v následujícím roce přidal kraj Brněnský a kraj Pražský. S kat. B fyzikální olympiády začal v r. 1958 kraj Brněnský a kraj Olomoucký a s kat. C téhož roku kraj Brněnský. Brněnský kraj začal také s FO pro všechny školy 2. cyklu. Po těchto pokusech se začalo s kat. A, B a C v r. 1959 celostátně a využilo se přitom získaných zkušeností, především zkušeností s ukládáním témat k prostudování, jak to ve svém pokuse zavedl Brněnský kraj.

S kat. D, tj. pro nejvyšší třídu osmiletých středních škol, se začalo v r. 1961 v kraji Jihomoravském. V následujícím roce se přidal kraj Východočeský a v následujícím roce byla FO v kat. D zavedena celostátně.

Kategorie A, B a C mají prvé kolo na škole, druhé v kraji; kromě toho má kat. A 3. kolo celostátní. Kat. D měla prvé kolo na škole a druhé v okrese. Proto Jihomoravský kraj v r. 1965 zkusil zavést 3. kolo krajské za podpory a financování kraje. Po dvou letech přidal se v r. 1967 i Východočeský kraj a letos probíhalo 3. kolo již ve většině krajů.

Na podporu FO se během roku organizují kursy pro žáky škol 2. cyklu tam, kde se projeví větší zájem. Plánovali jsme takové kursy aspoň v okresním městě. Kursy se osvědčovaly, avšak pětidenní pracovní týden nyní do značné míry znemožňuje pořádání těchto kursů. Na pomoc kat. D se konají v okresních městech kursy pro učitele ZDŠ, kteří pak mají přenášet poznatky na své žáky. Situace je tu ještě méně utěšená než v kursech pro kat. A, B a C.

Koncem školního roku se konají společně s MO krajská soustředění (týdenní nebo čtrnáctidenní) pro kat. B a C. Při dobrém řízení mají kladný vliv na práci studentů v příštím ročníku. Vedle toho se koná každý rok celostátní soustředění 90 nejlepších úspěšných řešitelů kat. B společně s MO. Je to akce velmi prospěšná.

Další dobrou myšlenkou bylo zřizování speciálních matematicko-fyzikálních tříd. Bylo by zapotřebí, aby pro takové třídy byli vybíráni nejlepší učitelé, kteří by se práci velmi svědomitě věnovali. Vzhledem k větší a náročnější přípravě na výuku bylo by třeba, aby se těmto učitelům započítala aspoň 1 hodina týdně na každou třídu. Velmi úspěšně se projevily letos tyto třídy na SVŠ v Bratislavě, Novohradské ul., z níž byli tři účastníci (z pěti) v mezinárodní fyzikální olympiádě. Dále se dobře zapojují i tyto třídy na SVVŠ v Praze, ulice Wilhelma Piecka.

Úspěchy FO sice souvisí s řízením ÚVFO, ale k dosažení úspěchu je nutně třeba i svědomité práce v KVFO, v OVFO a u referentů na škole. Všímáme-li si dosažených výsledků v jednotlivých krajích a v určitém kraji v jednotlivých okresech, vidíme mnohdy značné rozdíly. Někdy zaznamenává kraj nebo okres úspěch soutěžícího, který má velké nadání a schopnosti, jichž dovede využít sám i bez nějakého dalšího vedení. Jindy je úspěch kraje nebo okresu výsledkem soustavné péče odpovědných činitelů. Je proto zajímavé všimnout si úspěchů jednotlivých krajů za 10 let. Toto srovnání lze si udělat na 3. kole kat. A, které je celostátní a do něhož jsou vybíráni nejlepší soutěžící ze všech krajů stejného hodnocení. Z výsledků lze soudit na náročnost v hodnocení jednotlivých krajů. Za nejdůležitější kritérium považuji počet účastníků (v procentech) z jednotlivých krajů, kteří v 3. kole neuspěli. Pořadí je toto:

1. JMK — 19,5%, 2. Praha — 32,6%, 3. VČK — 38,6%, 4. ZSK — 39,0%, 5. ZČK — 43,7%, 6. JČK — 47,0%, 7. SMK — 49,4%, 8. VSK — 50,0%, 9. StřČK — 53,6%, 10. SSK — 59,2%, 11. SČK — 66,0%.

Pracovníci FO dávají na práci ve FO svůj volný čas. Musíme říci, že jsou to osoby mající na zřeteli zájem celku a dovedou se pro myšlenku FO obětovat. Průkopnické práce s tvořením příkladů a studijních témat se konaly po několik let v Brně. Teprve potom, když pro velké zatížení těmito pracemi v Jihomoravském kraji bylo třeba do ní zapojit i pracovníky z jiných krajů, se poznalo, že je třeba aspoň tyto práce honorovat, i když ostatní práce — kromě vydávání Ročenky — konali pracovníci zdarma. Některé administrativní úkony, např. opisování úloh a jejich řešení, jejich rozmnožování, byly honorovány externím administrativním silám. Při řízení FO z Prahy byla do práce přechodně zapojena kancelář JČMF. Bylo by nutné, aby ÚVFO měl aspoň jednu pracovní sílu — třeba i na částečný úvazek — aby hlavní funkcionáři nemuseli vykonávat administrativní práce.

Práce vložená do FO se projevuje ve větších úspěších studentů v dalším studiu na vysoké škole. Zaznamenáváme i úspěchy na mezinárodním kolbišti. V r. 1967 na 1. MFO jsme se umístili na 3. místě (z 5 států), v r. 1968 na 2. MFO na 2. místě (z 8 států) a nyní v r. 1969 na 3. MFO na 1. místě (z 8 států). Tyto naše úspěchy jsou pro nás příjemné, ale zavazují všechny pracovníky k usilovné další práci.

Rostislav Košťál

SÚŤAŽ MLADÝCH PRACOVNÍKOV V MATEMATIKE

Jednota slovenských matematikov a fyzikov vypisuje na rok 1970 súťaž mladých pracovníkov v matematike.

Súťaže sa môžu zúčastniť členovia JSMF, ktorých věk do r. 1970 nepresiahne 30 rokov. Do súťaže sa prijímajú vedecké práce z matematiky (jednotlivé alebo súbor prác), ktoré boli publikované alebo prijaté redakčnou radou niektorého odborného časopisu.

Hlavný výbor — na návrh komisie, ktorú ustanovil po porade s Vedeckým kolégiom matematiky SAV — udelí ceny, ktorých úhrnná hodnota je 8000 Kčs. Ceny môžu byť vyčerpané aj vo forme študijných pobytov v zahraničí v rámci možností JSMF.

Prihlášky s osobnými údajmi a dvoma exemplármi prihlasovaných prác treba poslať najneskoršie do 15. januára 1970 na adresu Jednota slovenských matematikov a fyzikov, Štefánikova 41, Bratislava.

MS JSMF

Elektroluminiscence, o níž se uvádí, že byla objevena v roce 1936 DESTRIAUem na ZnS, byla původně pozorována anglickým vědcem ROUNDem již v roce 1907, a to na karbidu křemíku. (*Science 3886*, 1342.)

-xo-